

Türkiye'deki Tıp Fakülteleri ile Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrenci Trendinin Değerlendirilmesi

Evaluation of Student Trend in Medical Schools in Turkey and Süleyman Demirel University Medical School

İbrahim Tamam*,
Mukadder İnci Başer
Kolcu**

*: Süleyman Demirel
Üniversitesi Tıp Fakültesi
Halk Sağlığı Anabilim Dalı,
Isparta
**: Isparta ADSM, Isparta

Yazışma Adresi:
Arş. Gör. Dr. İbrahim
Tamam
Adres: Süleyman Demirel
Üniversitesi, Tıp Fakültesi,
Halk Sağlığı Anabilim Dalı,
32260, Isparta, Türkiye
E-mail:
dritamam@gmail.com
Tel: +90 246 211 3632
Faks: +90 246 237 1165

Öz

Giriş: Sağlık hizmet sunumunda hekim sayısı temel parametrelerdendir. Bu nedenle tıp fakültelerinde eğitim sürecinin planlanmasında öğrenci sayıları da etkili olmaktadır. Bu planlama sürecinde, ulusal ve yerel hekim eğitim politikaları doğrultusunda çeşitli dönemlerde fakültelerin eğitim olanaklarında düzenlemelere ihtiyaç olmaktadır.

Amaç: Bu çalışmada Türkiye'deki tıp fakülteleri sayısındaki ve bu fakülteler ile Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesi'ndeki (SDÜTF) öğrenci sayılarındaki değişimin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Kesitsel-analitik tipteki bu çalışmada verilerin toplanmasında Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi istatistikleri, Yükseköğretim Kurulu istatistikleri ve literatürden faydalanılmıştır. Çalışmanın verileri SPSS 17.0 programı ile değerlendirilmiş ve verilerin analizi için parametrik olmayan şartlarda Spearman korelasyon testi kullanılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada, 2006-2016 yılları arasında geçen zaman (yıl), bu yıllarda öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı, yine bu yıllarda Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayıları ve SDÜTF'ye alınan öğrenci sayılarının her birinin diğer üçü ile arasında çok yüksek düzeyde pozitif anlamlı bir korelasyon olduğu görülmüştür.

Sonuç: Tıp Fakültesi sayısının artışı ile birlikte öğrenci sayılarındaki artıştan yola çıkılarak, Türkiye'deki hekim sayısında hızlı bir artışın hedeflendiği düşünülebilir. Bu çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda ülke genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayılarındaki hızlı artış sürecinin SDÜTF'ye de yansıdığını söylemek mümkündür.

Tıp eğitimi ile ilgili planlamalarda, ülke genelinde yaşanan ve SDÜTF'ye de yansıyan öğrenci sayılarındaki değişim trendinin göz önünde bulundurulmasının mezuniyet öncesi tıp eğitimi açısından stratejik role sahip olduğu kanaatindeyiz.

Anahtar kelimeler: Tıp, Fakülte, Öğrenci

Abstract

Introduction: The number of physicians is one of the basic parameters of health care. For this reason, the education process in medical schools is planned in relation to the number of students. In this planning process, in

the direction of national and local physician education policies educational facilities of the faculties need to be organized at various periods.

Objective: The aim of this study is to evaluate the change of the number of medical schools in Turkey with the numbers of students in these schools and in Süleyman Demirel University Faculty of Medicine (SDUTF).

Material and Methods: In this cross-sectional analytical study Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi statistics, Yükseköğretim Kurulu statistics and literature has been used for data collection. The data of the study were evaluated with the SPSS 17.0 program and the Spearman correlation test was used for data analysis under nonparametric conditions.

Results: In this study, a positive significant correlation at a very high level was found between 4 parameters. These parameters are; Time elapsed (year) from 2006 to 2016, the numbers of medical schools that received students in these years, numbers of students taken to medical schools throughout Turkey in these years and the numbers of students taken to SDUTF in these years.

Conclusion: It can be considered that a rapid increase in the number of physicians is aimed at by increasing the number of medical schools and increasing the number of students taken to these medical schools. In the direction of the findings obtained in this study, it is possible to say that the rapid increase progress in the number of students taken to the medical schools throughout the country is reflected in to SDUTF.

We believe that considering the trend of change in the student numbers in the whole country with it's reflection to SDUTF has a strategic role in terms of pre-graduate medical education plans.

Keywords: Medical, School, Student

Giriş

Türkiye'de 2016 yılı itibariyle 15-24 yaş arasındaki genç nüfus toplam nüfusun % 16,4'ünü oluşturmaktadır (1). Bu oran ile Türkiye Avrupa bölgesinde Kosova ve Azerbaycan'dan sonra en genç nüfusa sahip olan 3. ülke konumundadır (2). Ülkemizde genç nüfusun yükseköğretime yoğun bir talebi söz konusudur. Uzun yıllardır süregelen bu toplumsal talep yükseköğretimin mezunlara sağladığı avantajlardan kaynaklanmaktadır (3). Bu avantajlardan en önemlisinin istihdam olduğu söylenebilir. 2016 yılı Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) göstergelerine göre Türkiye'de üniversite mezunu 25-64 yaş arası kadın ve erkekler ilköğretim ve ortaöğretim mezunlarına göre eğitimsel kazanımlarını daha fazla oranda istihdama dönüştürebilmiştir (4).

Genç nüfusun yükseköğretim talebine karşılık verebilmek ve arz talep dengesini sağlayabilmek amacıyla ülkemizde son yıllarda yeni üniversiteler kurulmuş ve üniversite

kontenjanlarında artışa gidilmiştir. Yükseköğretimde son 10 yıllık dönemdeki büyüme dikkat çekici boyuttadır. 2006 yılında 93 olan üniversite sayısı ve 2,5 milyonu geçmeyen yükseköğretimdeki toplam öğrenci sayısı, 2016 yılına gelindiğinde 183 üniversiteye ve 7 milyondan fazla öğrenciye ulaşmıştır (5, 6, 7, 8). Yükseköğretimdeki bu büyümeye paralel olarak son yıllarda ülke genelinde yeni tıp fakülteleri de açılmış, tıp fakültelerine alınan öğrenci sayılarında da önemli artışa gidilmiştir.

Bu çalışmada Türkiye'deki tıp fakültelerinin sayısı, bu fakültelerdeki öğrenci sayıları ve SDUTF'deki öğrenci sayılarının 2006-2016 yılları arasındaki değişiminin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem

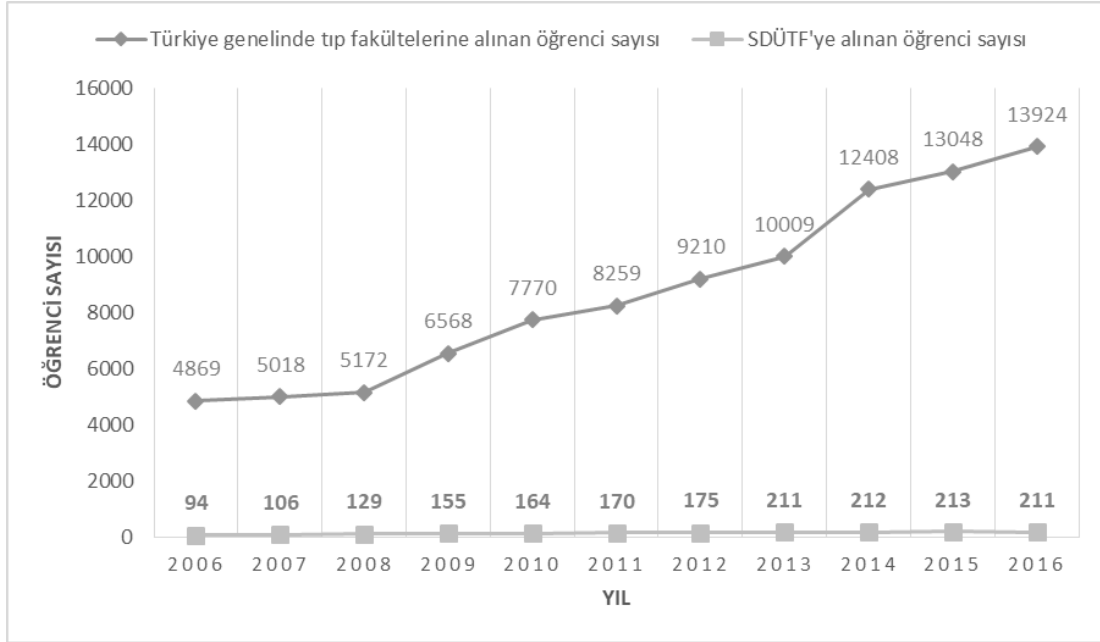
Kesitsel-analitik tipteki bu çalışma 1-31 Temmuz 2017 tarihleri arasında Süleyman Demirel Üniversitesi Tıp Fakültesinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin toplanması için

Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) istatistikleri, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) istatistikleri ve literatürden faydalanılmıştır. Çalışmanın verileri SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) 17.0 programı ile değerlendirilmiş ve verilerin analizi için parametrik olmayan şartlarda Spearman korelasyon testi kullanılmıştır.

Bulgular

Türkiye’de 1980’li yıllardan başlayarak her on yılda bir yaklaşık 2 katına çıkan tıp fakültesi sayısında özellikle 1990-2000 arasında önemli bir artış yaşanmış, 2002-2006 döneminde bu artış yavaşlamış ve 2006 yılından sonra yeniden çok sayıda tıp fakültesi açılmıştır. Bin dokuz yüz yetmiş yılında 9 olan Türkiye’deki tıp fakültesi sayısı, 1980 yılında 19, 1990 yılında

25, 2000 yılında 47 olmuş, 2002 ve 2006 yılları arasında sayı sabit kalmıştır (9). İki bin altı yılından sonra sayıda yeniden hızlı bir artış görülmüş ve 2016 yılına gelindiğinde Türkiye genelinde ÖSYM’ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı 81’e ulaşmıştır (10). Geçmişten bugüne Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayılarının değişimine bakıldığında, 1975 yılında 1917 olan sayının sürekli bir artış göstererek 1985 yılında 5440’a ulaştığı, 2000 yılına gelene kadar 5231 ve 4161 öğrenci sayısı arasında inişli çıkışlı bir seyir izlediği görülebilir (9). İki bin-2009 yılları arasında artış eğiliminde olan sayı, 2009 yılında ani olarak 6568’e yükselmiş ve bu yılda başlayan hızlı artış süreci günümüze kadar devam etmiştir (11). İki bin on altı yılında bu sayı 13924’e ulaşmıştır (12). Türkiye genelinde tıp fakültelerinde okuyan

Şekil 1. Türkiye genelinde tıp fakültelerine ve SDÜTF’ye alınan öğrenci sayılarında yıllara göre değişim (2006-2016)

Kaynak: ÖSYM T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Araştırma, Yayın ve İstatistikler. Süreli Yayınlar (14). YÖK. Yükseköğretim Kurulu. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Yükseköğretim İstatistikleri (15).

Tablo 1. Türkiye genelinde ÖSYM’ce öğrenci alınan tıp fakülteleri sayılarının, Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan ve bu fakültelerde öğrenim gören toplam öğrenci sayılarının, SDÜ Tıp Fakültesi’ne alınan ve öğrenim gören toplam öğrenci sayılarının yıllara göre dağılımı

Yıl	Türkiye Genelinde ÖSYM’ce Öğrenci Alınan Tıp Fakültelerinin Sayısı	Türkiye Genelinde Tıp Fakülteleri		SDÜTF	
		Alınan Öğrenci Sayısı	Öğrenim Gören Toplam Öğrenci Sayısı	Alınan Öğrenci Sayısı	Öğrenim Gören Toplam Öğrenci Sayısı
2006	46	4869	32166	94	435
2007	48	5018	32781	106	495
2008	55	5172	33107	129	579
2009	60	6568	34856	155	673
2010	62	7770	37812	164	733
2011	69	8259	41048	170	832
2012	72	9210	45732	175	916
2013	78	10009	50733	211	1037
2014	82	12408	58952	212	1183
2015	83	13048	67197	213	1256
2016	81	13924	73522	211	1487

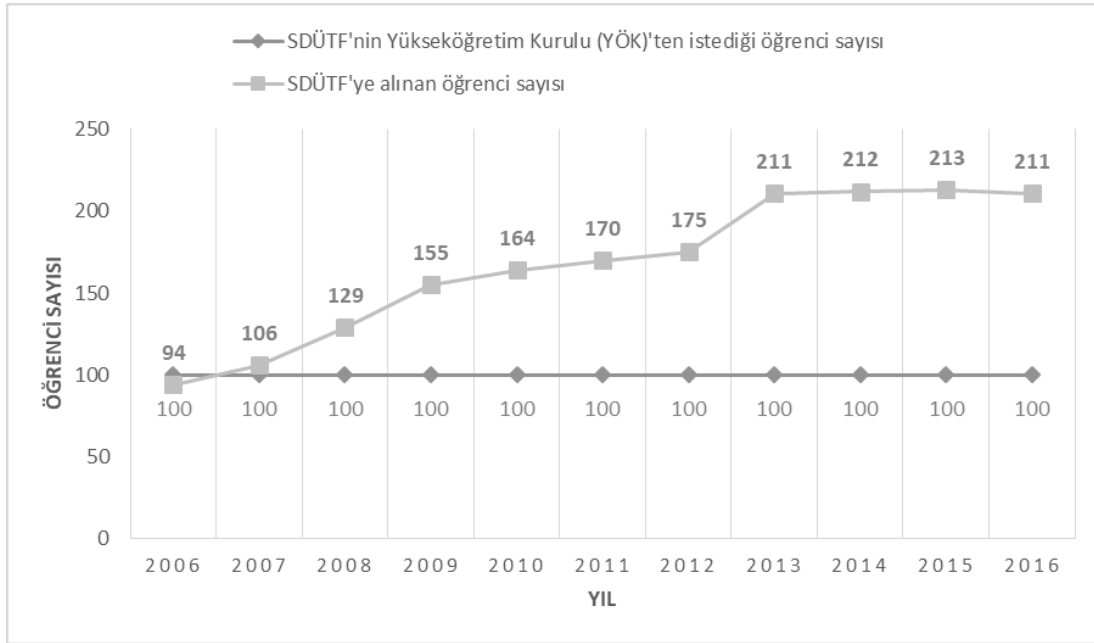
Kaynak: ÖSYM T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Araştırma, Yayın ve İstatistikler. Süreli Yayınlar (14). YÖK. Yükseköğretim Kurulu. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Yükseköğretim İstatistikleri (15).

toplam öğrenci sayısı, 2006 yılında 32166 iken 2016 yılında 73522’ye yükselmiştir (12, 13). (Tablo 1) (Şekil 1).

İki bin altı ve 2016 yılları arasında Yükseköğretim Kurulu (YÖK)’ten her yıl için 100 öğrenci talebinde bulunulan SDÜTF’de, fakülteye alınan öğrenci sayısında 2006 ve 2016 yılları arasında %124,4’lük bir artış yaşanmıştır. İki bin altı yılında fakülteye 94 öğrenci alınmışken 2007 yılında 106, 2008 yılında 129, 2009 yılında 155, 2010 yılında 164, 2011 yılında 170, 2012 yılında 175, 2013 yılında 211, 2014 yılında 212, 2015 yılında 213 ve 2016 yılında 211 öğrenci alınmıştır. Bin dokuz yüz doksan üç-1994 eğitim öğretim yılında 37 öğrenci ile eğitime başlayan

SDÜTF’de, fakültede okuyan toplam öğrenci sayısı ise 2006-2016 yılları arasında % 241,8 artmıştır. İki bin altı yılında 435 olan toplam öğrenci sayısı 2007 yılında 495’e, 2008 yılında 579’a, 2009 yılında 673’e, 2010 yılında 733’e, 2011 yılında 832’ye, 2012 yılında 916’ya, 2013 yılında 1037’ye, 2014 yılında 1183’e, 2015 yılında 1256’ya ve son olarak 2016 yılına geldiğinde de 1487’ye ulaşmıştır (Tablo 1) (Şekil 2).

Bu çalışmada, 2006-2016 yılları arasında yıl bazında geçen zaman, 2006-2016 yılları arasında ÖSYM’ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı, 2006-2016 yılları arasında Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayısı ve 2006-2016 yılları arasında

Şekil 2. SDÜTF'nin YÖK'ten talep ettiği öğrenci sayısında ve SDÜTF'ye alınan öğrenci sayısında yıllara göre değişim (2006-2016)

Kaynak: ÖSYM T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Araştırma, Yayın ve İstatistikler. Süreli Yayınlar (14). YÖK. Yükseköğretim Kurulu. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Yükseköğretim İstatistikleri (15).

SDÜTF'ye alınan öğrenci sayılarının her birinin diğer üçü ile arasında çok yüksek düzeyde, pozitif anlamlı bir korelasyon olduğu saptanmıştır. İki bin altı-2016 yılları arasında yıl bazında geçen zaman arttıkça 2006-2016 yılları arasında ÖSYM'ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı, 2006-2016 yılları arasında Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayısı ve 2006-2016 yılları arasında SDÜTF'ye alınan öğrenci sayısı artmaktaydı (sırasıyla $\rho=0,973$; $p<0,001$, $\rho=1,000$; $p<0,001$, $\rho=0,961$; $p<0,001$). İki bin altı-2016 yılları arasında ÖSYM'ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı arttıkça 2006-2016 yılları arasında yıl bazında geçen zaman, 2006-2016 yılları arasında Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayısı ve 2006-2016 yılları arasında SDÜTF'ye alınan öğrenci sayısı artmaktaydı (sırasıyla $\rho=0,973$;

$p<0,001$, $\rho=0,973$; $p<0,001$, $\rho=0,998$; $p<0,001$). İki bin altı - 2016 yılları arasında Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayısı arttıkça 2006-2016 yılları arasında yıl bazında geçen zaman, 2006-2016 yılları arasında ÖSYM'ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı ve 2006-2016 yılları arasında SDÜTF'ye alınan öğrenci sayısı artmaktaydı (sırasıyla $\rho=1,000$; $p<0,001$, $\rho=0,973$; $p<0,001$, $\rho=0,961$; $p<0,001$). İki bin altı-2016 yılları arasında SDÜTF'ye alınan öğrenci sayısı arttıkça 2006-2016 yılları arasında yıl bazında geçen zaman, 2006-2016 yılları arasında ÖSYM'ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı ve 2006-2016 yılları arasında Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayısı artmaktaydı (sırasıyla $\rho=0,961$; $p<0,001$, $\rho=0,998$; $p<0,001$, $\rho=0,961$; $p<0,001$) (Tablo 2).

Tablo 2. 2006-2016 yılları arasında yıl bazında geçen zamanın, bu yıllar arasında Türkiye genelinde ÖSYM’ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısının, bu yıllar arasında Türkiye genelinde tıp fakültelerine alınan öğrenci sayısının ve bu yıllar arasında SDÜTF’ye alınan öğrenci sayılarının birbirlerine göre korelasyonları

	Yıl (2006-2016) rho ; p	2006-2016 Yılları arasında Türkiye genelinde ÖSYM’ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı rho ; p	2006-2016 Yılları Arasında Türkiye Genelinde Tıp Fakültelerine Alınan Öğrenci Sayısı rho ; p	2006-2016 Yılları Arasında SDÜTF’ye Alınan Öğrenci Sayısı rho ; p
Yıl (2006-2016)		0,973 ; <0,001	1,000 ; <0,001	0,961 ; <0,001
2006-2016 Yılları arasında Türkiye genelinde ÖSYM’ce öğrenci alınan tıp fakültelerinin sayısı	0,973 ; <0,001		0,973 ; <0,001	0,998 ; <0,001
2006-2016 Yılları Arasında Türkiye Genelinde Tıp Fakültelerine Alınan Öğrenci Sayısı	1,000 ; <0,001	0,973 ; <0,001		0,961 ; <0,001
2006-2016 Yılları Arasında SDÜTF’ye Alınan Öğrenci Sayısı	0,961 ; <0,001	0,998 ; <0,001	0,961 ; <0,001	

Tartışma ve Sonuç

Tıp fakülteleri en etkin eğitimi verebilecekleri azami öğrenci sayılarını belirlemekte ve her yıl talep ettikleri öğrenci sayısını YÖK’e bildirmektedir. Fakültelerin sahip olduğu hedefler, yürüttükleri eğitim programının özellikleri ve altyapı kapasitesi ile ilişkili olarak en etkin eğitimi verebilecekleri azami öğrenci sayıları farklılık gösterebilir. İnsan gücü ve öğrenme ortamı altyapısı gibi kurumsal olanakları en etkin şekilde kullanabilmek adına öğrenci alımında izlenen ulusal düzeydeki politikalara hazırlıklı olmak tıp fakülteleri için önem arz etmektedir (16).

Bu araştırmanın sonunda tıp fakültelerinin

sayısı ile tıp fakültelerine alınan öğrenci sayıları arasındaki korelasyondan yola çıkılarak, son 10 yılda Türkiye’deki hekim sayısında hızlı bir artışın hedeflendiği söylenebilir. Bu çalışmada elde edilen bulgular doğrultusunda, 2009 yılında ülke genelinde başlayan tıp fakültelerine alınan öğrenci sayılarındaki hızlı artış sürecinin SDÜTF’ye de yansıdığını söylemek mümkündür.

Ülke genelinde yaşanan ve SDÜTF’ye de yansıyan öğrenci sayılarındaki değişim trendinin göz önünde bulundurulmasının mezuniyet öncesi tıp eğitimi ile ilgili planlamalar açısından stratejik role sahip olduğu kanaatindeyiz.

Kaynaklar

1. Türkiye İstatistik Kurumu, Haber Bülteni, İstatistiklerle Gençlik 2015. [http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=21517] adresinden 17.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
2. Eurostat, Population By Age Group, Proportion Of Population Aged 15-24 Years. [http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=tps00010&language=en] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
3. Özer M. Türkiye'de yükseköğretimde büyüme ve öğretim üyesi arzı. Yükseköğretim ve Bilim Dergisi 2011; 1(1): 23-26.
4. Education at a Glance 2016: OECD Indicators, Turkey - Country Note. [http://www.keepeek.com/Digital-Asset-Management/oecd/education/education-at-a-glance-2016/turkey_eag-2016-84-en#.WX8LDeXyiUk#page4] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
5. Doğramacı İ. "Türkiye'de ve dünyada yükseköğretim yönetimi." Ankara. Meteksan A.Ş. 2007.
6. ÖSYM T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Araştırma Yayın ve İstatistikler, Süreli Yayınlar, 2007 Yılı Yayınları, 2006-2007 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri Kitabı, Öğrenci Sayıları Özet Tablosu. [http://www.osym.gov.tr/Eklenti/3992,1ogrencisaypdf.pdf?0] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
7. YÖK. Yükseköğretim Kurulu. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Yükseköğretim İstatistikleri. [https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2017/2017_T107.pdf] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
8. YÖK. Yükseköğretim Kurulu. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Yükseköğretim İstatistikleri. [https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2017/2017_T1.pdf] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
9. Sayek İ, Odabaşı O, Kiper N. Türk Tabipleri Birliği Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Raporu 2010. Birinci Baskı, Aralık 2010, Türk Tabipler Birliği Yayınları.
10. ÖSYM T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Araştırma, Yayın ve İstatistikler. Süreli Yayınlar. 2016-ÖSYS Yükseköğretim Programlarının Merkezi Yerleştirmedeki En Küçük ve En Büyük Puanları Kitabı. [http://www.osym.gov.tr/TR,12735/2016-osys-yuksekogretim-programlarinin-merkezi-yerlestirmedeki-en-kucuk-ve-en-buyuk-puanlari-kitabi.html] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
11. ÖSYM T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Araştırma Yayın ve İstatistikler, Süreli Yayınlar, 2009 Yılı Yayınları, 2008-2009 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri Kitabı. [http://www.osym.gov.tr/Eklen-ti/4171,13ogretimalanlisansogrencisaypdf.pdf?0] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
12. YÖK. Yükseköğretim Kurulu. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Yükseköğretim İstatistikleri [https://istatistik.yok.gov.tr/yuksekogretimIstatistikleri/2016/2016_T17.pdf] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
13. ÖSYM T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Araştırma Yayın ve İstatistikler, Süreli Yayınlar, 2006 Yılı Yayınları, 2005-2006 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri Kitabı. [http://www.osym.gov.tr/Eklenti/3971,13undigpdf.pdf?0] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
14. ÖSYM T.C. Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi. Araştırma, Yayın ve İstatistikler. Süreli Yayınlar. [http://www.osym.gov.tr/TR,6552/sureli-yayinlar.html] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
15. YÖK. Yükseköğretim Kurulu. Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi. Yükseköğretim İstatistikleri. [https://istatistik.yok.gov.tr/] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.
16. UTEAK - Ulusal Tıp Eğitimi Akreditasyon Kurulu. Mezuniyet Öncesi Tıp Eğitimi Ulusal Standartları 2014. [http://www.uteak.org.tr/uploads/belge/MOTE_STANDARTLAR_2014.pdf] adresinden 31.07.2017 tarihinde erişilmiştir.